

## විදේශ ණය උගුලක්ද

විදේශ ණය හා ආධාර ගැන සමාජයේ විවිධ කොටස් අතර වාද විවාද තිබේ. සංවර්ධනය වන රටකට ණය හා ආධාර අවශ්‍ය බව බහුතර ජනතාව පිළිගනිති. විදේශ ණය හා ආධාර ජාත්‍යන්තර උගුලක් බව කියන්නේද වෙති. 'ණය අරගෙන රට වික්කා' යනු සමහරුන්ගේ ජනප්‍රිය සටන් පාඨයකි. විහේන් යථාර්ථය මේ මතවාද වලට වඩා වෙනස්ය. රටක් පාලනයේදී පාලකයා පවත්නා ආර්ථික සහ දේශපාලන යථාර්ථයන් සමග ගනුදෙනු කළ යුතුය. අද සුපිරි ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයටවත් ණය නොමැතිව පැවතීම අපහසු වී තිබේ.

ශ්‍රී ලංකාව විදේශවලින් ණය හා ආධාර ලබාගන්නේ ජාතික සංවර්ධන ප්‍රයත්නය සඳහාය. අපට හාල් පොල් මාළු කරවල මිලදී ගන්නට විදේශ ණය හෝ ආධාර ලැබෙන්නේ නැත. ණයක් සැපයීමට පෙර ණය සපයන රට හෝ ආයතනය ඊට අදාළ ව්‍යාපෘතියේ වාණිජමය වටිනාකම අගයීමට ලක්කරයි. එම ව්‍යාපෘතිය හරහා බිහිවන ව්‍යාපාර රැකී රක්ෂා ප්‍රමාණය නිෂ්පාදන හා ආයෝජන ක්‍රියාවලියද සැලකිල්ලට ගෙන ණය සඳහා අයකරන පොලී අනුපාතය හියම කරයි. ඒ සමග ණය ආපසු ගෙවීමට ලැබෙන කාලසීමාවද තීරණය කෙරෙයි. මේ ආකාරයට පිරිවැය වාසි විග්‍රහයකින් පසු ණයක් අනුමත කිරීම පිළිගත් ක්‍රමයයි. අදාළ ණය සපයන ආයතනය සහ භාණ්ඩාගාරයේ ජාතික ක්‍රම සම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුව මෙයට මැදිහත්වන පාර්ශව දෙකයි.

සාමාන්‍යයෙන් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් සඳහා ලබාගැනෙන ණය මුදලක් වෙනුවෙන් පොලී අනුපාත තීරණය කෙරෙන ක්‍රම ගැනද ජනතාව දැනගත යුතුය. සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියෙන් ව්‍යාපෘතියට පොලී අනුපාතය වෙනස් වෙයි. එසේම ණය ආපසු ගෙවන ක්‍රම වේදයද වෙනස් වෙයි. සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක පළමු අදියර හා දෙවැනි අදියර ආදී වශයෙන් අවස්ථා ගණනාවක් පසුකරන නිසා මේ අදියරෙන් අදියරට ණය ගෙවන ක්‍රමය හා පොලී අනුපාත වෙනස් වන බව සඳහන් කළ හැක.

විදේශ ණය ලබාගැනීම හා පොලී ගෙවීම ගැන දුර්මත රාශියක් රටේ පවත්නා හිසා විය උදාහරණයකින් පැහැදිලි කිරීම උචිත බව හැඟේ. නොරොච්චෝලේ ගල් අගුරු බලාගාරය සඳහා රජය ලබාගත් ණය මුදල් වසර 20 කින් ගෙවීමට නියමවී තිබේ. මේ 20 වසරට වසර 5ක සහන කාලයක්ද ඇතුළත්ය. මෙම ණය මුදල සඳහා ඒනය අයකරන්නේ 2%ක් තරම් අඩු පොලියකි. මෙතරම් සහන කාලයක් හා අඩු පොලියක් නියම වූයේ විදුලිය සෘජුවම අපනයනය කොට ආදායම් ලබන භාණ්ඩයක් නොවන නිසාය. කෙසේ හෝ නොරොච්චෝලේ ගල් අගුරු විදුලි බලාගාර ව්‍යාපෘතියෙන් රටේ සමස්ත ආර්ථිකයේ සිදුවන පිබිදීම, ආර්ථිකයේ ඇතිවන වර්ධනය හා ප්‍රසාරණය මෙම ණය ලබා ගැනීමේදී රජයේ විශේෂ සැලකිල්ලට යොමුවිය. මුදල් අමාත්‍යාංශය මේ ගැන කරනු ලැබූ පිරිවැය වාසි විග්‍රහයෙන්ද ණය මුදල ලබාගැනීමේ යෝග්‍යතාව තහවුරුවූ බව සඳහන් වෙයි.

නොරොච්චෝලේ ගල් අගුරු බලාගාරයට ණය ලබාගත් ක්‍රමවේදයට වඩා මදක් වෙනස් ක්‍රමවේදයක් හම්බන්තොට වරාය ව්‍යාපෘතියට ණය ලබාගැනීමේදී අනුගමනය කරන්නට රජයට සිදුවිය. විදුලිය උත්පාදන ව්‍යාපෘතියක් මෙන් නොව සෘජුවම අපනයන සංවර්ධනයට බලපාන වරාය ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය වැන්නක් සඳහා ජාත්‍යන්තරයෙන් නියමවන පොලිය තරමක් ඉහළය. ඒ අනුව හම්බන්තොට වරාය ව්‍යාපෘතියේ මුල් අදියර සඳහා රජයට ලැබුණ ණය මුදල් වෙනුවෙන් 6%ක ස්ථාවර පොලී අනුපාතයක් නියම කෙරිණි. මේ ණය ගෙවීම සඳහා වසර 15ක කාලයක් ලැබේ. ඉන් වසර තුනක් සහන කාලයකි. වසර තුනක සහන කාලය හමාරවීමෙන් පසු ණය ගෙවීම ආරම්භ වෙයි.

හම්බන්තොට වරායේ දෙවැනි අදියර සඳහාද විදේශ ණය ලබා ගැනෙයි. මෙම ණය මුදල සඳහා පැනවෙන කොන්දේසි පළමු අදියරේ කොන්දේසි වලට වඩා ලිහිල්ය. දෙවැනි අදියර වෙනුවෙන් ලැබෙන ණය ගෙවීම පිණිස වසර 20ක කාලයක් නියමකර ඇත. එසේම ණය පොලී අනුපාතය 2%ක් තරම් අඩු ප්‍රතිශතයකි. හම්බන්තොට වරායේ දෙවැනි අදියර සඳහා වඩා පහසු කොන්දේසි මත ණය ලබා ගැනීම නිසා සමස්ත ව්‍යාපෘතියේ සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතය අඩුවෙයි. එසේම ණය ආපසු ගෙවීමද සහනදායී ක්‍රමවේදයකට යටත්වෙයි. දැවැන්ත ව්‍යාපෘති සඳහා ණය ලබාගැනීමේදී අපට ගැලපෙන ප්‍රායෝගික ක්‍රමවේද අනුගමනය කිරීමෙන් රටට හිතකර ලෙස ණය පාලනය කරගන්නට පිලිවන්ය.

වරායක් තැනීමට වඩා වෙනස් මහා මාර්ග - වාරිමාර්ග හා ජලසම්පාදනය වැනි කටයුතු සඳහා ණය ලබා ගැනීමේදී අපි වඩාත් සහනදායී පිළිවෙතකට යටත්ව ණය ලබාගැනීමට සමත් වීමු. මෙබඳු සමාජ යටිතල පහසුකම් සම්පාදනයට හිමිවන ණය ගෙවීමට ලැබෙන කාලය වසර 20 සිට වසර 40 දක්වා වන දීර්ඝ කාලයකි. එසේම ඇතැම් අවස්ථාවල වසර 15ක් තරම් කෙටිකලකින් ගෙවිය හැකි ණය පහසුකම්ද මෙබඳු ව්‍යාපෘති වෙනුවෙන් ලබාගැනෙයි. මේ ආකාරයට ණය මුදල් වල මිශ්‍රණයක් ඇති කිරීමෙන්ද රටට ප්‍රයෝජනයක් ලැබෙයි.

වාරිමාර්ග ජලසම්පාදන හා මහා මාර්ග සංවර්ධනය වැනි කටයුතු සඳහා ශ්‍රී ලංකාව ණය මුදල් ලබාගන්නේ අපට හිතවත් මිත්‍ර රටවලිනි. ඒ අනුව ඉතාමත් සීමිත ලෙස රාජ්‍ය ආයෝජන සඳහා දායක වෙමින් සිටි ඉන්දියාව, චීනය, කොරියාව හා නැගෙනහිර යුරෝපීය රටවල් මෙන්ම මැදපෙරදිග සංවර්ධන ආයතන රාශියක් ගතවූ වසර 6 තුල (2005 - 2011 කාලයේ) අපේ සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමවලට මූල්‍ය දායකත්වය සැපයීය. මෙයට අතිරේකව ලෝක බැංකුව හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවද සෑම වසරකම අප රටට අවශ්‍ය ණය සම්පාදනය සඳහා උදව් පදව් වෙමින් ලබාදුන් අනුග්‍රහය අගය කළ යුතුය.

ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය හා යුරෝපා සංගමයේ රටවල් සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර තිබෙන ආර්ථික සහයෝගීතාව කිසිසේත්ම දුර්වල වී නැත. විශාල අරමුදල් සැපයුමක් නැතත් මෙම පාර්ශව දෙකද විවිධ මට්ටම් වලින් ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධන කටයුතු සඳහා අතහිත දෙයි. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට අයත් ලෝක ආහාර සංවිධානය, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය, ලෝක ළමා සංවර්ධන සංවිධානය - ලෝක කම්කරු සංවිධානයද විවිධ යෝජනා ක්‍රම ඔස්සේ මේ රටට ආර්ථික සහන පිරිනමයි. ඒ අනුව රටේ ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා ඉහළ මට්ටමේ විදේශ ආධාර උපයෝජනයක් සිදු වෙයි. ශ්‍රී ලංකාව කෙරේ ජාත්‍යන්තරය තබා ඇති විශ්වාසය මෙන්ම ලෝකය සමග හොඳහිත වර්ධනය වීම නිසා මේ උපකාර හිමිවන බව අමුතුවෙන් කිවයුතු නැත.

## ආයෝජන නිවැරදි මාවතට යොමු කිරීම

දියුණුවන රටක ආර්ථික වර්ධනය උදෙසා විදේශ ආයෝජන අත්‍යවශ්‍යය. අතීතයේ විදේශ ආධාර ගැන උනන්දු වූ රටවල් දැන් විදේශ ආයෝජන ගැන උනන්දුවෙයි. අපේ රටට වැඩිපුර විදේශ ආයෝජන එන්නට පටන් ගත්තේ 70 දශකය අගභාගයේ සිටය. 1977-2005 අතර කාලයේ පැවති විවිධ ආණ්ඩු විදේශ ආයෝජන දිරිගැන්වීමේ උපක්‍රමය ලෙස භාවිතා කළේ පෞද්ගලිකකරණයයි. ආණ්ඩුවේ දේපොල පෞද්ගලික අංශයට පවරාදීම පෞද්ගලිකකරණයයි. ඒ අනුව රජයේ වැවිලි සමාගම් (වතු) දුරකතන සේවා, ලිහිසි තෙල්, රජය ඉදිකළ හෝටල්, සීමෙන්ති කර්මාන්තශාලා, වානේ, ටයර්, රෙදිපිළි වැනි රාජ්‍ය අංශය සතුව තිබූ ප්‍රධාන කර්මාන්ත හා ව්‍යාපාර පෞද්ගලිකකරණය කරනු ලැබීය.

1977-2005 කාලයේ ආයෝජන ඇදගන්නට භාවිතකළ මෙම උපක්‍රමය අර්බුද රැසකට හේතුවූවකි. විනිවිදභාවයෙන් තොරව ක්‍රියාත්මක වූ මේ ක්‍රමය ඔස්සේ දිගුකාලීන බදු සහන විවිධ ආයතන හරහා පිරිනමමින් ආයෝජන දිරිගන්වනු ලැබීය. මේ නිසා රටේ ආයෝජන පරිසරය ව්‍යාකූල විය. එක් ආයෝජනයක් සඳහා දෙනු ලබන වරප්‍රසාද හෝ සහන තවත් ආයෝජනයට දෙන සහන හා වරප්‍රසාදවලට වෙනස්විය. එකම වර්ගයේ ආයෝජන සඳහා ආයෝජකයන් දෙදෙනෙකුට ලැබූන වරප්‍රසාද ද නොගැලපුනි. මේ ව්‍යාකූල බව නිසා අක්‍රමවත් ලෙස රජයේ ඉඩම් හා දේපල පෞද්ගලික අංශයට පැවරිනි. ඇතැම් ඉඩම් දිගුකාලීනව බද්දට දෙනු ලැබීය. තවත් ඉඩම් ප්‍රථමයෙන් දිගුකාලීන බදු පදනම මත ලබා දී සින්නක්කර අයිතිය ලැබෙන ආකාරයටත් පවරාදුනි. මෙසේ පවරාදුන් සමහර ඉඩම්වල තක්සේරු වටිනාකමවත් රජයට හිමිවූයේ නැත. අද කොළඹ පිහිටි ඇතැම් ප්‍රධාන හෝටල් සහ දැවැන්ත ගොඩනැගිලි සඳහා පවරාදුන් ඉඩකඩම්වලට පවා මුදල් ලැබී නැත. එපමණක් නොව මේ ආයතන විසින් පසු කාලයේ රජයට ගෙවිය යුතු දිගුකාලීන බදු මුදල් ගෙවීමද පැහැරහැරිනි. මෙහි හාසස්තකම කරුණ වූයේ විදේශ ආයෝජන ගෙනෙන මුලාවෙන් රටට පැමිණි ඇතැම් සමාගම් මේ රටේ රාජ්‍ය බැංකුවලින් ණය ලබාගෙන ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමයි. විවිධ

ආයෝජන මණ්ඩල වරප්‍රසාද යටතේ රටට පැමිණ බදු සහන සියල්ල ලබාගෙන විදේශ මුදල් වැය නොකොට මේ රටේ අරමුදල් වලින් ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමට හැකිවිය. මෙය සැබැවින්ම "විදේශ ආයෝජන" යන අරුත උඩු යටිකුරු කිරීමකි. මේ විකෘති ආයෝජන පරිසරය 1977 සිට 2005 දක්වාම රටේ පැවතුණි.

වත්මන් රජය 2005 බලයට පත්වීමත් සමග රාජ්‍ය ව්‍යාපාර පෞද්ගලිකකරණය කිරීම සහමුලින්ම නතර කරනු ලැබීය. 2005-2011 කාලය තුළ එකදු රාජ්‍ය ආයතනයක් හෝ පෞද්ගලික අංශයට පවරා දී නැත. 2005 වර්ෂයට පෙර පෞද්ගලිකකරණය කර තිබූ ශ්‍රී ලන්කන් ගුවන් සේවය, ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථාව, ෂෙල් ගෘස් සමාගම වැනි ආයතන නැවත රජයේ අයිතිය යටතට ගැනීමට ද වත්මන් රජය ක්‍රියා කළේය. වඩාත් ජනතාවාදී සේවාවක් උදෙසා රාජ්‍ය අංශය ශක්තිමත් කෙරිණි. පසුගිය ආණ්ඩුවක් විසින් පෞද්ගලික අංශයට පවරාදීමට හඳුනාගෙන තිබූ ඉන්ධන පිරවුම්හල් 100ක් පෞද්ගලිකකරණය කිරීම අත්හිටුවීය. ඊට සමගාමීව සතොස, වී අලෙවි මණ්ඩලය, මහජන බැංකුව, ලංගමය, දුම්රිය සේවය ආදී රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ශක්තිමත් කිරීමට විශාල ප්‍රාග්ධන මුදලක් රජය විසින් වෙන් කරන ලදී. රජයේ අධීක්ෂණය හා සුපරීක්ෂණය නිසා කලකට පෙර විනාශයට යමින් තිබූ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ගණනාවක් ශක්තිමත්ව ලාභ ලබන තත්ත්වයට පත්ව තිබේ.

රටේ සංවර්ධනය සඳහා රාජ්‍ය අංශයත් පෞද්ගලික අංශයත් එකසේ දායකවිය යුතුබව රජයේ ප්‍රතිපත්තියයි. සමහර රටවල් වැඩිපුර දිරිගන්වන්නේ මේ ක්‍රමවේදයයි. 30 අවුරුදු යුද්ධය හමාරවීමෙන් පසු රටේ ආයෝජන හා ව්‍යාපාර පරිසරය වඩාත් ශක්තිමත් අඩියකට පත්ව තිබේ. මේ නිසා රජය රටේ භෞතික යටිතල පහසුකම් විධිමත් හා ස්ථාවර ලෙස ගොඩනැගීමට දැඩි කැපවීමෙන් ක්‍රියා කරයි. විදුලිය, මහාමාර්ග, වරාය, වාරිමාර්ග, ජලසම්පාදන වැනි යටිතල පහසුකම් විධිමත් ලෙස ජනතාවට සැපයීම රජයේ ප්‍රධාන අරමුණයි. වර්ෂ 30ක් තුළ නොසලකාහැර තිබූ ගම්දනවිවලට පවා අද සංවර්ධනයේ නිරු රැස් වැටෙන්නට පටන්ගෙන තිබේ. උතුරට මෙන්ම දකුණටත් බස්නාහිරට මෙන්ම නැගෙනහිරටත් සමාන්තර සංවර්ධනයක් ලබාදීම රජයේ පිළිවෙතයි.

පසුගිය වසර 6 තුළ මාර්ග සංවර්ධනය අතින් මෙරට ලැබූ දියුණුව විශිෂ්ට නොව අතිවිශිෂ්ට යයි කිවහැක. කාපටි මාර්ග හා කොන්ක්‍රීට් මාර්ග සංස්කෘතියක් බිහිවිය. ඇතැම් දිස්ත්‍රික්කවල

ජනතාවගෙන් සියයට සියයක්ම විදුලිබල පහසුකම ලබාතිබේ. 2015 වනවිට රටේ සෑම පුරවැසියකුටම විදුලිබල පහසුකම ලබාදීම රජයේ අරමුණයි, සැලසුමයි. මේ කටයුතු සඳහා රජයේ ආයෝජන ජාතික ආදායමෙන් 6% ක මට්ටමේවත් තබාගන්නට සිදුවෙයි. 2005 ට පෙර විවැනි ආයෝජනයක් කිරීමට අයවැයෙන් ප්‍රමාණවත් ඉඩක් ලැබුණේ නැත. එකළ අයවැය කළමනාකරණය කළ ආකාරය අනුව රාජ්‍ය අයවැයෙහි අතිරික්තයක් නොවීය. රජයේ ආදායම සෑහුණේ විදිනෙදා වියදමට පමණි. එවිට ආයෝජන සඳහා වැය කරන්නට මුදල් ඉතිරි නොවීය. මේ තත්ත්වයෙන් රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය මුදවාගෙන අයවැය නිසිලෙස කළමනාකරණය කරන්නට වත්මන් රජයට විශාල පරිශ්‍රමයක් දරන්නට සිදුවිය.

ආයෝජන කටයුතු සඳහා පෞද්ගලික අංශයට ද ඇරැයුම් කෙරිණි. විදේශීය මූල්‍ය ආයෝජන ද දිරිමත් විය. විශාල පරිමාණයේ යටිතල පහසුකම් සම්පාදන ව්‍යාපෘති සඳහා යන්ත්‍රසූත්‍ර පිටරටවලින් මිලදී ගැනීමට දේශීය මුදල් පමණක් යොදාගැනීම හෙළ ක්‍රමවේදයන් නොවන නිසා විදේශ අරමුදල් සපයා ගැනීමට සිදුවෙයි. ඒවා හිතවත් විදේශ රටවලින් මෙන්ම විදේශීය ආයතන වලින් ලබාගැනිණ. මේවායින් ඇතැම් අරමුදල් දිගුකාලීන ණය මුදල්ය. තවත් ආධාර හා පරිත්‍යාග ද ලැබිණි. වාණිජමය, සංවර්ධනය සඳහා අනුග්‍රහය හිමිවන ණය ක්‍රම අපට උපයෝගී කරගන්නට සිදුවූ බව ප්‍රකට කරැණකි.

ණය මුදල් ලබාගැනීමේදී රජය සලකා බලන්නේ ඒවා සපයන රටවල් හා ආයතන වලින් රටට හිතකර කොන්දේසි යටතේ ණය ලබාගැනීමටයි. මුදල් ලබාගැනීමේ වුවමනාව මත රටට අහිතකර කොන්දේසිවලට යටත්ව ණය ලබාගන්නට වත්මන් රජය ක්‍රියාකර නැත. මෙම ක්‍රමවේදය අනුව ලෝක බැංකුව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, චීනය, ජපානය, ඉන්දියාව ආදී විවිධ රටවල් ණය හා ආධාර සපයමින් ශ්‍රී ලංකාවේ ඉදිරි ගමනට බෙහෙවින් උදව් උපකාර කළේය. ලෝක බැංකුව හෝ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වැනි ආයතන ණය සපයන්නේ රටට අහිතකර කොන්දේසිවලට යටත්ව යැයි කලක් පැවති මතවාද නිෂ්ප්‍රභාකර එම ආයතන වලින්ද රටට හිතකර ණය මුදල් ලබාගන්නට මේ රජය සමත්වීය. මෙය විදේශ ණය අංශයෙන් රජය ලැබූ පෙරළිකාර ජයග්‍රහණයකි. ඒ අනුව රටට ගැලපෙන කොන්දේසි අනුව විදේශ ණය ලබාගැනීම දුෂ්කර බවට සමහරුන් විසින් පතුරුවා තිබූ මතවාද ප්‍රතිකේෂ්පවී තිබේ.